Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-dritt ta' aċċess għal avukat fi proċedimenti kriminali u d-dritt ta' komunikazzjoni mal-arrest"

COM(2011) 326 finali — 2011/0154 (COD)

(2012/C 43/11)

Relatur uniku: **is-Sur DE LAMAZE**

Nhar l-1 ta' Settembru 2011, il-Kunsill iddeċieda, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-dritt ta' aċċess għal avukat fi proċedimenti kriminali u d-dritt ta' komunikazzjoni mal-arrest

COM(2011) 326 finali — 2011/0154 (COD).

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għax-Xogħol, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha nhar it-8 ta' Novembru 2011.

Matul l-476 sessjoni plenarja tiegħu li saret fis-7 u t-8 ta' Diċembru 2011 (seduta tas-7 ta' Diċembru), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-opinjoni b'181 vot favur, 3 voti kontra u 10 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon kbir il-prinċipju ta' direttiva bħal din. L-adozzjoni ta' test leġislattiv li jintegra l-aktar kisbiet reċenti tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem (QEDB) relatati mad-drittijiet tad-difiża hija sinjal ta' pass 'il quddiem inkontestabbli kemm fir-rigward tar-rekwiżit għal sigurtà legali kif ukoll fir-rigward tal-garanzija ta' dawn id-drittijiet fi ħdan l-Istati Membri differenti.

1.2 L-għajnuna attiva ta' avukat magħżul b'mod ħieles mill-bidu nett tal-proċedimenti kriminali tagħti xhieda ta' proċess ġust. Il-KESE għandu l-istess tħassib tal-Kummissjoni: li tiġi garantita l-effettività ta' dan id-dritt.

1.3 Għal din ir-raġuni, u peress li l-prinċipji stabbiliti fil-Proposta għal Direttiva jidhru ambizzjużi, il-KESE jinsab imħasseb dwar id-diffikultajiet li ser toħloq l-implimentazzjoni tagħhom.

1.4 Il-KESE jikkundanna bis-sħiħ il-posponiment tal-miżura dwar l-għajnuna legali, li kienet marbuta mad-dritt ta' aċċess għal avukat fil-pjan direzzjonali tal-Kunsill, peress li dan jista' jolqot l-effettività tad-drittijiet stabbiliti.

1.5 L-ambizzjoni tal-Proposta għal Direttiva titkejjel, l-ewwel nett, permezz tal-fatt li testendi d-dritt ta' aċċess għal avukat għall-persuni ssuspettati.

1.5.1 Għalkemm il-prinċipju għandu jkun li d-drittijiet ikunu marbuta maċ-ċaħda tal-libertà, il-KESE jirrikonoxxi li, fid-dawl tal-prinċipju tal-ġustizzja fit-tfittxija tal-verità, kwalunkwe persuna għandha tibbenefika mill-preżenza ta' avukat hekk kif ikun hemm proċedimenti kriminali kontriha.

1.5.2 B'hekk, jidher koerenti li skont id-dritt ta' persuna li ma tinkriminax ruħha, il-persuna li kontriha tressqu proċedimenti jkollha aċċess għal avukat u li mingħajr il-preżenza tiegħu d-dikjarazzjonijiet tagħha waħedhom ma jistgħux iservu ta' bażi għas-sentenza.

1.5.3 F'dan ir-rigward, il-KESE jaqbel ma' tibdil fit-terminoloġija, jiġifieri li "persuna ssuspettata" tiġi sostitwita bil-frażi "persuna li kontriha jeżistu proċedimenti", li għandha l-vantaġġ li tnaqqas l-inċertezza u s-suġġettività.

1.6 L-ambizzjoni tal-Proposta għal Direttiva titkejjel, it-tieni nett, permezz tal-fatt li testendi d-dritt ta' aċċess għal avukat li jkollu rwol attiv fir-rigward tal-persuna li jkun qed jgħin, b'mod partikolari matul l-interrogazzjonijiet.

1.7 Skont il-KESE, id-dritt ta' aċċess għal avukat kif previst fil-Proposta għal Direttiva huwa kompatibbli mal-eżiġenzi tal-investigazzjoni u, billi jikkontribwixxi għall-garanzija li l-provi miġbura jkunu ammissibbli, jista' jiffaċilita l-iżvolġiment tajjeb tal-proċedimenti kriminali bil-kundizzjoni li jiġu rispettati ċerti kundizzjonijiet.

1.7.1 Minn naħa, bil-kundizzjoni li d-direttiva:

— tipprevedi d-dritt għal avukat li jkun preżenti matul l-investigazzjoni u l-ġbir tal-provi li għalihom il-preżenza tal-persuna kkonċernata hija mitluba biss meta jkun hemm bżonnha għall-protezzjoni tad-drittijiet ta' difiża;

— tipprevedi perjodu ta' żmien raġonevoli li wara li jgħaddi s-servizzi tal-investigazzjoni jkunu jistgħu joperaw mingħajr il-preżenza ta' avukat u jiġi ġġustifikat li dan ikun ġie avżat kif xieraq;

— tipprevedi li kull Stat Membru jistabbilixxi perjodi ta' żmien raġonevoli għat-tul u l-frekwenza tal-laqgħat bejn l-avukat u l-klijent tiegħu, tal-anqas qabel kull smigħ;

— tipprevedi li kull Stat Membru jkun jista' jimplimenta proċeduri li jidderogaw minn ċerti prinċipji stabbiliti kemm waqt l-investigazzjoni kif ukoll waqt il-proċedimenti, b'mod partikolari meta atti mhux gravi, li jkunu relatati ma' forom mifruxa ta' delinkwenza, ma jiġux ikkontestati jew ma jkunux kontestabbli;

— tfakkar li l-avukati huma soġġetti għall-kunfidenzjalità tal-investigazzjoni;

— tipprevedi "d-dritt li persuna titlob li jiġu avżati" terzi persuni jew il-konsulat tagħha u mhux li "tikkomunika" magħhom.

1.7.1.1 Is-servizzi tal-investigazzjoni għandhom iżommu kontroll tat-tul u l-iżvolġiment tal-investigazzjonijiet.

1.7.1.2 Fi kwalunkwe każ, il-KESE jemmen li hemm bżonn li tiġi prevista deroga f'każ ta' ostaklu prevedibbli għall-iżvolġiment tajjeb tal-investigazzjoni.

1.7.2 Min-naħa l-oħra, bil-kundizzjoni li l-Istati Membri jipprevedu l-implimentazzjoni ta' strutturi ta' urġenza li jippermettu aċċess immedjat għal avukat f'każ li l-avukat magħżul b'mod ħieles ma jkunx disponibbli mill-ewwel.

1.8 Fl-aħħar, bil-għan li jkun hemm bilanċ, il-KESE jistieden lill-Kunsill jistabbilixxi linji gwida bil-għan li titjieb il-protezzjoni tad-drittijiet tal-vittmi fid-dawl tad-drittijiet il-ġodda mogħtija lid-difiża. Fil-fatt, il-vittmi għandhom ikunu jistgħu jiġu megħjuna minn avukat meta jkunu qed jiġu interrogati mis-servizzi tal-investigazzjoni, iktar u iktar meta jiffaċċjaw il-persuni akkużati, liema persuni ser ikunu jistgħu jiġu megħjuna minn avukat.

2. **Kuntest u kontenut tal-Proposta għal Direttiva**

2.1 Il-Kunsill għaraf li sal-lum il-ġurnata, mhux qed jittieħdu biżżejjed passi fil-livell Ewropew biex jitħarsu d-drittijiet fundamentali ta' individwi fi proċedimenti kriminali. Fit-30 ta' Novembru 2009, il-Kunsill Ġustizzja adotta riżoluzzjoni dwar pjan direzzjonali biex jissaħħu dawn id-drittijiet. Dan il-pjan direzzjonali, li nhemeż mal-Programm ta' Stokkolma, stieden lill-Kummissjoni tippreżenta proposti dwar il-miżuri li ġejjin:

(a) id-dritt għat-traduzzjoni u l-interpretazzjoni;

(b) informazzjoni dwar id-drittijiet u dwar l-akkużi;

(c) id-dritt ta' aċċess għal avukat u għal għajnuna legali;

(d) komunikazzjoni mal-familja, ma' min iħaddem u mal-awtoritajiet konsulari;

(e) garanziji speċjali għal persuni ssuspettati jew akkużati li huma vulnerabbli.

2.2 L-ewwel pass jikkonsisti fl-adozzjoni tad-Direttiva 2010/64/UE dwar id-dritt għat-traduzzjoni u l-interpretazzjoni (miżura A).

2.3 It-tieni pass ser ikun Direttiva, li bħalissa qed tiġi diskussa, dwar id-dritt għall-informazzjoni ([1]), li ser tistabbilixxi regoli minimi dwar id-dritt li wieħed jirċievi informazzjoni dwar id-drittijiet tiegħu u dwar l-akkużi kontrih kif ukoll dwar id-dritt ta' aċċess għall-fajl tal-każ (miżura B).

2.4 Din il-proposta għal direttiva tikkorrispondi għat-tielet miżura ta' dan il-pakkett leġislattiv. Tirrifletti l-għażla tal-Kummissjoni li tindirizza flimkien id-dritt ta' aċċess għal avukat u d-dritt ta' komunikazzjoni (D). L-għajnuna legali, li fil-pjan direzzjonali tal-Kunsill kienet marbuta mad-dritt ta' aċċess għal avukat, ġiet posposta għal data iktar tard (2013). Bħal fil-każ tal-miżuri preċedenti, il-Kummissjoni ddeċidiet li l-persuni maqbuda taħt mandat ta' arrest Ewropew għandhom jibbenefikaw minn dawn id-drittijiet.

2.5 Din il-Proposta għal Direttiva hija intiża biex tiżgura l-applikazzjoni tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE – u b'mod partikolari tal-Artikoli 4, 6, 7 u 47 - abbażi tal-Artikoli 3 u 6 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali speċjalment fir-rigward tal-projbizzjoni ta' trattament ħażin u d-dritt ta' aċċess għal avukat, kif interpretati mill-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem.

2.6 Tipprevedi li kull persuna ssuspettata jew akkużata jkollha aċċess għal avukat mill-aktar fis possibbli. Irrispettivament minn jekk tkunx miċħuda l-libertà jew le, kull persuna għandha tibbenefika mill-għajnuna ta' avukat sa mill-bidu tal-interrogazzjoni tagħha (Artikolu 3).

2.6.1 L-avukat għandu jipparteċipa b'mod attiv (mistoqsijiet, dikjarazzjonijiet) fl-interrogazzjonijiet u fis-seduti u għandu d-dritt jgħin f'kull att tal-investigazzjoni jew tal-ġbir tal-provi li għalihom hija mitluba espliċitament jew awtorizzata l-preżenza tal-persuna ssuspettata jew akkużata, ħlief meta l-provi li jkunu jridu jinġabru jistgħu jiġu emendati, imneħħija jew meqruda minħabba ż-żmien li jkun meħtieġ sakemm jasal l-avukat. L-avukat għandu aċċess għall-post ta' detenzjoni biex jivverifika l-kundizzjonijiet taċ-ċaħda ta' libertà (Artikolu 4).

2.7 Il-proposta tipprevedi wkoll id-dritt ta' komunikazzjoni ma' terza persuna jew mal-konsulat tagħha wara l-arrest (Artikoli 5 u 6) bil-għan li dawn jiġu infurmati dwar l-arrest.

([1]) ĠU C 54, 19.2.2011, p. 48–50.

2.8 Huwa biss f'ċirkostanzi eċċezzjonali li tista' tiġi ġustifikata deroga għad-drittijiet mogħtija fil-Proposta għal Direttiva (Artikolu 8). Id-deċiżjoni, meħuda minn awtorità legali, għandha tittieħed *in concreto* u ma tistax tkun ibbażata esklużivament fuq il-kriterju tal-gravità tal-ksur.

3. **Kummenti ġenerali**

3.1 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon ir-riorjentazzjoni politika li jixhed il-pjan direzzjonali adottat mill-Kunsill fit-30 ta' Novembru 2009 bil-għan li jissaħħu d-drittijiet fundamentali fil-kuntest tal-proċedimenti kriminali.

3.2 Din il-Proposta tagħmel parti mill-avvanzi ġurisprudenzjali tal-QEDB u filwaqt li tiddefinixxi regoli minimi, li l-Istati Membri huma liberi li jmorru lil hinn minnhom, fir-realtà hija intiża għall-armonizzazzjoni minn fuq għal isfel tal-proċedimenti kriminali nazzjonali.

3.3 Il-leġislazzjonijiet nazzjonali joffru firxa li s'issa għadha varjabbli ħafna ta' protezzjoni tad-drittijiet tad-difiża. Id-definizzjoni tal-liġijiet komuni applikabbli fl-Unjoni kollha hija indispensabbli biex tinħoloq żona komuni ta' drittijiet u biex tissaħħaħ il-fiduċja reċiproka bejn l-awtoritajiet legali nazzjonali. Il-KESE jagħti importanza partikolari lill-ksib ta' dawn l-objettivi, li huma kemm kundizzjoni kif ukoll konsegwenza neċessarji tal-moviment liberu tal-persuni.

3.4 Il-KESE jenfasizza wkoll il-bżonn urġenti li jonqsu l-każijiet li qed ifixklu lill-QEDB u li jwasslu għal sanzjonijiet finanzjarji għall-Istati Membri.

3.5 Madankollu, il-KESE jixtieq ifakkar li tali regoli ma jistgħux jiġu applikati u implimentati bis-sħiħ jekk ma jqisux id-differenzi bejn it-tradizzjonijiet u s-sistemi legali tal-Istati Membri (sistemi li jiffokaw fuq l-akkuża jew fuq l-investigazzjoni), b'konformità mal-Artikolu 82(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea. Skont il-KESE, dan l-aspett għandu jiġi analizzat aktar fid-dettall.

3.6 *Dwar il-metodu u l-kalendarju leġislattiv*

3.6.1 Il-KESE mhuwiex ċert mill-valur miżjud li jirrappreżenta l-fatt li d-dritt ta' aċċess għal avukat jiġi assoċjat mad-dritt ta' komunikazzjoni ma' terza persuna. Dan tal-aħħar fil-verità ma jagħmilx parti mill-protezzjoni tad-drittijiet ta' difiża.

3.6.2 Il-KESE jiddispjaċih li, għall-kuntrarju, id-dritt ta' aċċess għal avukat:

— ma ġiex assoċjat mad-dritt għall-informazzjoni fil-qafas tal-proċedimenti kriminali (B).

— jiġi trattat b'mod indipendenti mill-għajnuna legali, li ġiet assoċjata miegħu fil-pjan direzzjonali tal-Kunsill.

3.6.3 Filwaqt li jifhem ir-raġunijiet tal-posponiment tal-għajnuna legali, il-KESE jikkuntesta l-għażla tal-Kummissjoni li tistabbilixxi l-prinċipji qabel ma taħseb fil-mezzi finanzjarji biex timplimentahom. Għalkemm l-impatt finanzjarju fih innifsu ma jistax jiġġustifika l-ksur tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali – kif interpretat mill-QEDB – l-effettività tad-drittijiet stabbiliti tista' tiġi affettwata.

3.6.4 Il-KESE għalhekk jinsab aktar imħasseb dwar il-fatt li l-istudju tal-impatt li jakkumpanja l-Proposta għal Direttiva jidher li jissottovaluta l-ispejjeż tal-applikazzjoni ta' direttiva bħal din.

3.6.5 Il-KESE jistaqsi, b'mod partikolari, dwar il-mezzi ta' finanzjament, fil-qafas tal-eżekuzzjoni tal-mandat ta' arrest Ewropew, għall-aċċess għal żewġ avukati (wieħed fl-Istat Membru li jkun ħareġ il-mandat u l-ieħor fl-Istat Membru li jwettaq l-arrest), iżda ma jikkontestax il-ġustifikazzjoni.

3.7 *Kuntest*

3.7.1 Id-dritt ta' aċċess għal avukat estiż għall-persuni ssuspettati (Artikoli 2 u 3)

3.7.1.1 Il-kontribut ewlieni tal-Proposta għal Direttiva huwa li testendi d-dritt ta' aċċess għal avukat għall-persuni ssuspettati.

3.7.1.2 L-iżviluppi reċenti tal-ġurisprudenza tal-QEDB xi kultant qed jiġu interpretati b'mod kontradittorju; il-KESE jqis li l-aċċess għal avukat għandu jinftiehem li japplika mill-mument meta tiġi miċħuda l-libertà tal-persuna.

3.7.1.3 L-unika eċċezzjoni tkun f'każ li jkunu jeżistu proċedimenti kontra l-persuna kkonċernata, li għaldaqstant, b'applikazzjoni tal-prinċipju tal-ġustizzja fit-tfittxija tal-verità ma tkunx tista' tibqa' tiġi kkunsidrata bħala sempliċi xhud, u għandha d-dritt li tiġi megħjuna minn avukat.

3.7.1.4 Din l-orjentazzjoni tidher li hija konformi mal-aħħar żviluppi tal-ġurisprudenza.

3.7.2 Il-kontenut tad-dritt ta' aċċess għal avukat (Artikolu 4)

3.7.2.1 Parteċipazzjoni attiva tal-avukat matul l-interrogazzjoni (Artikolu 4(2))

3.7.2.1.1 Il-KESE jirrikonoxxi l-fatt li l-Proposta għal Direttiva tenfasizza l-effettività tal-għajnuna tal-avukat, li matul l-interrogazzjoni jew is-smigħ, jista' jsaqsi mistoqsijiet, jitlob kjarifiki u jagħmel dikjarazzjonijiet. Fir-rigward tal-ispeċifiċitajiet tas-sistemi legali differenti, il-KESE jemmen li d-dispożizzjonijiet dwar it-tħaddim ta' dawn id-drittijiet jistgħu jiġu regolati minn kull Stat Membru.

3.7.2.1.2 Jikkunsidra li jkun utli wkoll li tiġi prevista l-possibbiltà li avukat jitlob li l-osservazzjonijiet tiegħu jinhemżu mal-minuti tal-interrogazzjoni bil-għan li tiġi evitata kwalunkwe diffikultà mas-servizzi tal-investigazzjoni.

3.7.2.1.3 Il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li għall-persuni ssuspettati – jekk tinżamm il-kelma "ssuspettati" – ser ikun hemm diffikultajiet prattiċi fir-rigward tal-għajnuna ta' avukat, b'mod partikolari dik tat-trażmissjoni fl-istess ħin tal-fajl tal-każ ([2]). Fil-fatt, fir-rigward tal-ħafna każijiet komuni, is-servizzi tal-investigazzjoni ma jkollhomx fajl tal-każ qabel l-arrest tal-persuna kkonċernata.

3.7.2.2 Id-dritt tal-avukat li jkun preżenti għal kull att ieħor ta' investigazzjoni jew ta' ġbir ta' provi li jsiru fil-preżenza tal-persuna kkonċernata (Artikolu 4(3)).

3.7.2.2.1 Jekk dan id-dritt jirrappreżenta żvilupp inkontestabbli fir-rigward tal-protezzjoni tad-drittijiet ta' difiża, fil-fehma tal-KESE jeħtieġ li minkejja kollox issir distinzjoni bejn it-tipi ta' atti. Fil-każ ta' perkwiżizzjoni, il-persuna kkonċernata għandha tkun tista' tibbenefika mill-għajnuna ta' avukat.

3.7.2.2.2 Min-naħa l-oħra, fir-rigward tal-miżuri tekniċi u xjentifiċi (marki tas-swaba' diġitali, teħid ta' sustanzi minn fuq il-ġisem, eċċ.) li dwarhom l-avukat m'għandu l-ebda kompetenza partikolari, il-KESE jemmen li tali dritt ma jġib miegħu l-ebda valur miżjud. Formola ffirmata mill-persuna li tinformaha dwar il-konsegwenzi tar-rifjut tagħha tista' tkun biżżejjed.

3.7.2.2.3 Madankollu l-KESE huwa konxju mil-limitazzjonijiet li tali dritt jista' jġib għall-iżvolġiment tal-investigazzjoni. Fl-opinjoni tiegħu, huwa fundamentali li ma jkunx hemm tfixkil għall-iżvolġiment tal-investigazzjoni. Il-ġbir tal-provi għandu jkun jista' jsir fl-iqsar żmien possibbli fl-interess tal-persuna ssuspettata nnifisha. Il-KESE jissuġġerixxi li d-direttiva tipprevedi skadenza li wara din id-data s-servizzi tal-investigazzjoni jkunu jistgħu joperaw minkejja l-assenza ta' avukat, b'ġustifikazzjoni li dan ikun ġie avżat kif xieraq;

3.7.2.2.4 F'ċerti każijiet biss jew fejn ma jistax ikun hemm tfixkil għall-ġustizzja tal-proċedura, il-KESE jemmen li tista' tkun ir-responsabbiltà tal-ġurisdizzjonijiet nazzjonali biex jiddeċiedu dwar l-ammissibbiltà ta' provi miksuba mingħajr il-preżenza ta' avukat.

3.7.2.3 Laqgħat bejn l-avukat u l-klijent tiegħu (5)

3.7.2.3.1 Għalkemm it-tul u l-frekwenza tal-laqgħat mal-avukat għandhom ikunu biżżejjed, in-nuqqas ta' limitazzjoni apparti l-"ħsara għall-eżerċizzju tad-drittijiet tad-difiża", kunċett vag u suġġettiv, f'għajnejn il-KESE, ser ikun sors ta' tilwim bejn l-avukati u l-pulizija.

3.7.2.3.2 Il-KESE jistaqsi għaldaqstant dwar il-kwistjoni tat-tul inerenti fl-eżerċitar ta' dawn id-drittijiet (opinjoni tal-avukat, preżenza effettiva, qari tal-fajl tal-każ, laqgħa mal-klijent, għajnuna matul l-interrogazzjonijiet u f'ċerti investigazzjonijiet, eċċ.) fil-kuntest ta' investigazzjoni limitata fi żmien qasir wisq biex tkun effettiva.

3.7.2.3.3 Il-KESE jemmen li hemm bżonn li kull Stat Membru jistabbilixxi perjodu raġonevoli għat-tul u l-frekwenza tal-laqgħat bejn l-avukat u l-klijent tiegħu bil-għan li jiġi evitat li ssir ħsara lill-iżvolġiment tajjeb tal-investigazzjoni filwaqt li jitħares l-eżerċizzju effettiv ta' dawn id-drittijiet Jemmen li dawn il-laqgħat għandhom isiru, tal-anqas, qabel kull interrogazzjoni ġdida.

3.7.2.4 Kundizzjonijiet ta' detenzjoni (Artikolu 4(4))

3.7.2.4.1 L-impatt tal-kundizzjonijiet ta' detenzjoni fuq persuna mċaħħda mil-libertà m'għandux bżonn jiġi spjegat. Għal raġunijiet evidenti relatati mad-dinjità tal-bnedmin, il-KESE jenfasizza l-bżonn urġenti li jiġu allokati r-riżorsi neċessarji għat-titjib tagħhom. Skont il-KESE mhijiex il-missjoni tal-avukat li "jikkontrolla" l-kundizzjonijiet ta' detenzjoni tal-persuna kkonċernata, madankollu jista' jiġi stabbilit li l-avukat "jiċċekkja" ([3]) dawn il-kundizzjonijiet u jkun jista' jitlob li l-kummenti tiegħu jiġu kkunsidrati. Il-KESE jipproponi li jiġi preċiżat li l-avukat għandu jkollu aċċess għall-post ta' detenzjoni minn kmieni kemm jista' jkun.

3.7.2.5 Prinċipju tal-għażla libera tal-avukat

3.7.2.5.1 Id-dritt ta' aċċess għal avukat imur id f'id mal-prinċipju tal-għażla libera tal-avukat, b'konformità mal-Artikolu 6(3)(c) tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem. Peress li nnota li l-Proposta għal Direttiva ma tagħmilx referenza għal dan, il-KESE jipproponi li jitfakkar dan il-prinċipju. Tista' tiġi prevista deroga fir-rigward tat-terroriżmu u l-kriminalità organizzata, fuq talba tal-awtorità legali; f'tali każ, l-avukat jista' jinħatar mill-korpi dixxiplinari.

3.7.2.5.2 Bil-għan li jiġi applikat il-prinċipju tal-għażla libera tal-avukat, l-istrument futur dwar l-għajnuna legali għandu jipprevedi li l-interventi ta' kull avukat Ewropew jiġu kkunsidrati bħala għajnuna legali.

([2]) Skont l-Artikolu 7 tal Proposta għal Direttiva dwar id-dritt għall-informazzjoni fi proċedimenti kriminali kwalunkwe persuna ssuspettata jew akkużata, jew l-avukat tagħha, għandha aċċess għall-fajl tal-każ.

([3]) Terminu li jkun traduzzjoni leali għat-terminu "to check up".

3.7.2.5.3 Sabiex tiġi garantita l-effikaċja tad-drittijiet stabbiliti fid-direttiva, il-KESE jistieden lill-Istati Membri biex jirriflettu dwar l-implimentazzjoni ta' strutturi ta' urġenza li jippermettu aċċess immedjat għal avukat f'każ fejn l-avukat li jkun intgħażel b'mod liberu ma jkunx disponibbli mill-ewwel.

3.7.2.6 Is-segretezza tal-investigazzjoni

3.7.2.6.1 Il-KESE jixtieq ifakkar li l-avukati huma soġġetti għas-segretezza tal-investigazzjoni. Skont il-KESE, dan l-obbligu jikkontribwixxi għall-garanzija li t-tisħiħ tad-drittijiet stabbiliti fil-Proposta għal Direttiva ma jkunx ta' ħsara għall-iżvolġiment tajjeb tal-investigazzjoni.

3.7.3 Id-dritt li mal-arrest ikun hemm komunikazzjoni ma' terza persuna (Artikoli 5 u 6)

3.7.3.1 Filwaqt li jirrikonoxxi l-importanza li terza persuna tiġi infurmata, u bil-għan li jiġu evitati r-riskji li d-dritt ta' komunikazzjoni diretta ma' terza persuna jolqtu l-investigazzjoni, il-KESE jirrakkomanda l-espressjonijiet li ġejjin: "persuna titlob li jiġu avżati" terzi persuni jew il-konsulat tagħha".

3.7.4 Kamp ta' applikazzjoni (Artikolu 2) u derogi (Artikolu 8)

3.7.4.1 Peress li jibża' li formalità eċċessiva tal-proċedimenti kriminali tista' tagħmel ħsara lill-effettività tal-investigazzjoni, il-KESE jemmen li jeħtieġ li kull Stat Membru jkun jista' jimplimenta proċeduri li jidderogaw minn ċerti prinċipji kemm waqt l-investigazzjoni kif ukoll waqt il-proċeduri, b'mod partikolari meta atti mhux gravi, li jkunu relatati ma' forom mifruxa ta' delinkwenza, ma jiġux ikkontestati jew ma jkunux kontestabbli.

3.7.4.2 Peress li jqis li huwa fundamentali li ma ssirx ħsara lill-iżvolġiment tajjeb tal-investigazzjoni, il-KESE jissuġġerixxi li fi kwalunkwe każ tiġi prevista deroga f'każ ta' ħsara prevedibbli għal dan l-iżvolġiment. Jipproponi li l-Artikolu 8(a) jiġi emendat skont din il-fehma (ara kummenti partikolari).

4. **Kummenti partikolari**

4.1 Fit-test kollu l-frażi "persuna ssuspettata jew akkużata" għandha tinbidel għal "persuna li kontriha jeżistu proċedimenti".

4.2 Artikolu 3 (1)(a): wara "mistoqsijiet" għandha tiżdied "jew ikun hemm smigħ".

4.3 Artikolu 4(1): "jirrappreżentaha" għandha ssir "jgħinha".

4.4 Artikolu 4(2): tiżdied il-preċiżjoni li ġejja: "kull interrogazzjoni jew smigħ tal-persuna li kontriha jeżistu proċedimenti" u għandha tiżdied ukoll il-frażi "u l-osservazzjonijiet tiegħu għandhom jinhemżu mal-minuti".

4.5 Artikolu 4(4): "jiċċekkja" minflok "jivverifika" u wara "għal dan l-iskop, huwa għandu jkollu aċċess" għandu jiżdied "kmieni kemm jista' jkun" u "biex jirreġistra l-osservazzjonijiet tiegħu".

4.6 Artikolu 5 titolu u l-ewwel punt: "Id-dritt li mal-arrest ikun hemm komunikazzjoni ma' terza persuna" u "dritt li tikkomunika mill-aktar fis possibbli ma' minn tal-anqas persuna waħda nnominata minnha" għandhom isiru "Id-dritt li mal-arrest tiġi avżata terza persuna" u "dritt li tavża mill-aktar fis possibbli tal-anqas persuna waħda nnominata minnha".

4.7 Artikolu 5(2): "tifel/tifla" għandha ssir "minorenni".

4.8 Artikolu 6: "Id-dritt ta' komunikazzjoni mal-awtoritajiet konsolari jew diplomatiċi" għandha ssir "Id-dritt li l-persuna kkonċernata titlob li jiġu avżati l-awtoritajiet konsolari jew diplomatiċi".

4.9 Arikolu 8(a): fl-aħħar għandha tiżdied "u li ma ssirx ħsara għall-iżvolġiment tajjeb tal-investigazzjoni".

4.10 Artikolu 8, l-aħħar sentenza wara l-inċiż e: "awtorità kompetenti" minflok "awtorità ġudizzjarja".

4.11 Artikolu 11(2) u (3): għandha tiżdied il-frażi "u li jehmeż l-osservazzjonijiet tiegħu mal-minuti".

Brussell, 7 ta' Diċembru 2011.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Staffan NILSSON